

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ
ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра спортивних та рекреаційних ігор

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**"ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ОБРАНОГО ВИДУ СПОРТУ
ТА СПОРТИВНО- ПЕДАГОГІЧНОГ ВДОСКОНАЛЕННЯ"**

галузь знань _____01 Освіта _____
спеціальності 017 Фізична культура і спорт
факультет спорту

Рівень освіти: бакалавр

спеціалізація: регбі-7

Львів – 2019 рік

Робоча програма «Теорія і методика обраного виду спорту та СПВ»
для року – 13 с.

Розробники:

Пазичук Олександр Васильович викладач кафедри спортивних та рекреаційних ігор,

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри спортивних та рекреаційних ігор

Протокол № 02 від. “02” 09. 2019 року

Завідувач кафедри доцент Ковцун Василь Іванович

“02” вересня 2019 року

Схвалено вченою радою факультету спорту Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського за напрямом підготовки 6.010202 – спорт

© _____, 2019 рік

© _____, 2019 рік

1.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): <u>017 Фізична культура і спорт</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин -		5-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента - 2	Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)	Лекції 8	
		4 год.	4 год.
		Практичні – 44 год	
		22год.	22 год.
		Методичні 4	
		4 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		год.	год.
		СПВ 110	
		30	30
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання

ТіМОВС – 70/40

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс “Теорія і методика викладання спортивних та рухливих ігор” входить в систему профільюючих предметів у професійній підготовці фахівців напрямку «спорт» і розкриває теоретико-методичні закономірності рухової активності у регбі-7.

Метою курсу є формування у студентів знань і вмінь вивчення історії, теорії і методики викладання баскетболу, оволодіння технічними прийомами і тактичними діями гри в регбі-7; оволодіння знаннями та навичками у підготовці, організації та проведенні у різних організаційних формах; набуття необхідних знань, вмінь і навичок для самостійної педагогічної і організаційної роботи в різних ланках фізкультурно-спортивної діяльності.

Завдання курсу.

1.Сформувати знання про історією розвитку гри в регбі-7.

2.Сформувати необхідні знання та практичні вміння у виконанні технічних прийомів і тактичних дій у регбі-7. Сформувати знання та практичні уміння у проведенні рухливих ігор з учнями різних вікових груп.

3.Сформувати вміння методично грамотно навчати технічним прийомам і тактичним діям у регбі-7.

4.Сформувати знання про правила гри в регбі-7та вміння судити гру. Сформувати знання про методику суддівства змагань.

5.Сформувати необхідні знання та практичні вміння в організації та проведенні змагань з регбі-7.

Матеріал курсу базується на теоретико-методичних підходах, які висвітлюються студентам на наступних дисциплінах: “Вступ до спеціальності”, “Охорона праці”, “Анатомія людини”. Навчальний матеріал органічно пов’язаний з матеріалом, що викладається у процесі проходження наступних дисциплінах: “Теорія і методика рухливих ігор”, “Теорія і методика гімнастики”, “Теорія і методика легкої атлетики”, а також формує базові знання і вміння у студентів перед проходженням наступних дисциплін: “Теорія і методика фізичного виховання”, “Олімпійський і професійний спорт”, “Організація і управління у сфері фізичної культури”, Організація спортивно-мистецьких заходів” та інші.

Навчальна робота з курсу проводиться у формі лекцій, практичних занять і самостійної роботи. На лекції студентам повідомляється основні відомості з історії, теорії і методики навчання прийомам техніки і тактичним діям гри в регбі-7. На практичних заняттях вивчаються загально розвиваючі і спеціальні вправи, технічні прийоми, тактичні дії і методика їх викладання. Самостійна робота включає вивчення рекомендованої літератури, і на основі отриманих знань складання алгоритмів методик навчання технічних прийомів і тактичних дій в регбі-7. Обов'язковим розділом навчально-виховної роботи є виховання у студентів навичок догляду за спортивними спорудами та інвентарем, підготовки їх до занять і змагань

Після проходження курсу студент повинен **знати**:

- історію розвитку регбі-7у світі і в Україні;
- основні прийоми техніки гри і методики їх навчання;
- основні тактичні дії гри і методики їх навчання;
- основні правила гри, види робочої документації для проведення змагань, жести судді під час гри.

Студент повинен **вміти**:

- правильно показати виконання основних технічних прийомів і тактичних дій гри;
- методично грамотно провести методики навчання основних технічних прийомів гри;
- методично грамотно провести методики навчання основних тактичних дій гри;
- судити гру, показуючи суддівські жести.

4. Програма навчальної дисципліни Модуль 3.

Змістовий модуль 5. Фізична підготовка в спортивних іграх. Методика розвитку фізичних якостей. Сучасні тенденції розвитку спортивних ігор

Тема 9. Фізична підготовка в спортивних іграх. Методика розвитку фізичних якостей.

Фізична підготовка в спортивних іграх. Мета і завдання фізичної підготовки. Значення фізичної підготовки для досягнення високих спортивних результатів.

Спеціальна фізична підготовка в спортивних іграх. Мета, завдання СФП у спортивних іграх. Методи та засоби СФП у спортивних іграх.

Вимоги до фізичної та спеціальної підготовки, методи та засоби розвитку фізичних якостей спортсменів-ігровиків. Контроль за рівнем фізичної підготовки у спортивних іграх.

Сенситивні періоди розвитку швидкості, гнучкості спритності, сили, витривалості дітей в секціях спортивних ігор у ЗОШ, ДЮСШ.

Тема 10. Сучасні тенденції розвитку спортивних ігор.

Сучасні тенденції розвитку спортивних ігор (регбі-7, баскетболу, волейболу, гандболу, настільного тенісу). Відомості про розвиток спортивних ігор в світі, Європі, Україні за олімпійський цикл. Зміни в правилах спортивних ігор, їх вплив на подальшу популяризацію та розвиток. Аналіз українських та міжнародних змагань. Підсумки виступів українських і львівських спортсменів у змаганнях різного рівня.

Змістовний модуль 6. Відбір в спортивних іграх. Організація, засоби і методи відбору дітей в ДЮСШ, СДЮШОР

Тема 11. Відбір в спортивних іграх.

Відбір в спортивних іграх (регбі-7, баскетбол, волейбол, гандбол, настільний теніс). Основи відбору в спорті. Етапи відбору. Етап попереднього відбору (первинний) дітей в секції спортивних ігор. Вторинний етап відбору дітей в секції спортивних ігор. Основні завдання.

Етап спортивної орієнтації в спортивних іграх. Основні завдання. Поняття про обдарованість і здібності, талант. Тести – як оцінка підготовки.

Тема 12. Організація, засоби і методи відбору дітей в ДЮСШ, СДЮШОР

Організація відбору в секції спортивних ігор ДЮСШ, СДЮШОР. Принципи відбору. Ознайомлення з тестовими завданнями для відбору дітей у секції з спортивних ігор. Спеціалізовані техніко-тактичні нормативи.

Спортивна орієнтація і спортивна селекція в ігрових видах спорту в системі відбору. Тестовий контроль.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма									
	усього	у тому числі				с.р.				
л		п	лаб	Метод	л		п	лаб	Метод	с.р.
1	2	4	4	5	6	7				
Модуль 3										
Змістовий модуль 5.										
Тема 9. Сучасні тенденції розвитку спортивних ігор	1	2	6		2					
Тема 10. Фізична підготовка в спортивних іграх. Методика розвитку фізичних якостей.		2	16		2					
Разом за модулем 1		4	22		4					
Змістовий модуль 6.										
Тема 11. Відбір в спортивних іграх. СДЮШОР.		2	10		2					
Тема 12. Організація, засоби і методи відбору дітей в ДЮСШ,		2	12		2					
Разом за		4	22		4					

ЗМІСТОВИМ модулем 2												
Всього годин		8	44		8							

**Змістовий модуль 5.
Теми та зміст практичних занять**

№ п/п	Зміст	К-ть год.
1.	Лекція. Сучасні тенденції розвитку спортивних ігор. Аналіз українських та міжнародних змагань.	2
2.	Підсумки виступів українських і львівських спортсменів у змаганнях різного рівня.	2
3.	Лекція. Фізична підготовка. Значення фізичної підготовки для досягнення високих спортивних результатів. Вимоги до рівня фізичної підготовленості спортсменів-ігровиків.	2
4.	Загальна фізична та спеціальна фізична підготовка в спортивних іграх. Мета, завдання СФП у спортивних іграх. Методи та засоби СФП у спортивних іграх.	2
5.	Дозування навантаження фізичної підготовки дітей в групах початкової підготовки, навчально-тренувальних групах, спортивного вдосконалення.	2
6.	Методика розвитку сили в спортивних іграх (баскетболі, волейболі, гандболі, настільному тенісі). Контрольні вправи та нормативи для різних вікових груп.	2
7.	Методика розвитку швидкості в спортивних іграх (баскетболі, волейболі, гандболі, настільному тенісі). Контрольні вправи та нормативи для різних вікових груп.	2
8.	Методика розвитку витривалості в спортивних іграх (баскетболі, волейболі, гандболі, настільному тенісі). Контрольні вправи та нормативи для різних вікових груп.	2
9.	Методика розвитку гнучкості і спритності в спортивних іграх (баскетболі, волейболі, гандболі, настільному тенісі). Контрольні вправи та нормативи для різних вікових груп.	2
10.	Сенситивні періоди розвитку швидкості, гнучкості спритності, сили, витривалості дітей в секціях спортивних ігор у ЗОШ, ДЮСШ.	2
12.	Тестовий контроль з питань фізичної підготовки у спортивних іграх.	2
	Разом	26

6.

5. Теми семінарських і методичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Методика розвитку швидкості в спортивних іграх , контрольні вправи та нормативи для різних вікових груп	2
3	Методика розвитку фізичних якостей : сили, спритності	2
	Всього	4

Теми та зміст самостійної роботи студентів (змістовний модуль 5)

№ п/п	Зміст	к-ть год.
1.	Реферат. Сучасні тенденції розвитку спортивних ігор. Відомості про розвиток спортивних ігор в світі, Європі, Україні олімпійський цикл. Зміни в правилах спортивних ігор, їх вплив подальшу популяризацію та розвиток. Підсумки виступ українських і львівських спортсменів у змаганнях різного рівня.	2
2	Описати методику розвитку швидкості в спортивних іграх (баскетболі, волейболі, гандболі, настільному тенісі). Контрольні вправи та нормативи для різних вікових груп.	2
	Разом	4

Змістовий модуль 5.

Залікові вимоги

1. Здати залік по курсу теорії.
2. Отримати позитивну оцінку з навчальної практики.
3. Отримати позитивну оцінку за контрольну та самостійну роботу.

Контрольні питання.

1. Сучасні тенденції розвитку спортивних ігор (згідно спеціалізації).
2. Відомості про розвиток спортивних ігор в світі, Європі, Україні за олімпійський цикл.

3. Зміни в правилах спортивних ігор, їх вплив на подальшу популяризацію та розвиток.
4. Аналіз українських та міжнародних змагань. Підсумки виступів українських і львівських спортсменів у змаганнях різного рівня.
5. Загальна фізична підготовка в спортивних іграх.
6. Спеціальна фізична підготовка в спортивних іграх.
7. Вимоги до рівня фізичної підготовленості спортсменів-ігровиків.
8. Методика розвитку сили в спортивних іграх.
9. Методика розвитку швидкості в спортивних іграх.
10. Методика розвитку витривалості в спортивних іграх.
11. Методика розвитку гнучкості в спортивних іграх.
12. Методика розвитку спритності в спортивних іграх.
13. Сенситивні періоди розвитку фізичних якостей дітей в секціях спортигор.
14. Значення фізичної підготовки для вдосконалення спортивної майстерності у спортивних іграх.
15. Контрольні вправи та нормативи для різних вікових груп.

**Змістовий модуль 6.
Теми та зміст практичних занять**

№ п/п	Зміст	к-ть год.
1.	Лекція. Основи відбору в спорті. Етапи відбору. Етап попереднього відбору (первинний) дітей в секції спортивних ігор.	2
2.	Вторинний етап відбору дітей в секції спортивних ігор. Основні завдання.	2
3.	Етап спортивної орієнтації в спортивних іграх. Основні завдання.	2
4.	Етап відбору в збірні команди різного рангу зі спортивних ігор. Основні завдання.	4
5.	Організація відбору в секції спортивних ігор ДЮСШ, СДЮШОР. Принципи відбору.	2
6.	Лекція. Засоби та методи відбору в секції спортивних ігор ДЮСШ, СДЮШОР. Критерії відбору.	2
7.	Поняття про обдарованість і здібності, талант. Тести – як оцінка підготовки.	2
8.	Нормативи з фізичної підготовки. Ознайомлення з тестовими завданнями для відбору дітей у секції з спортивних ігор.	2
9.	Спеціалізовані техніко-тактичні нормативи. Ознайомлення з тестовими завданнями для відбору дітей у секції з спортивних ігор.	2

10.	Спортивна орієнтація і спортивна селекція в ігрових видах спорту в системі відбору	4
11.	Тестовий контроль.	2
	Разом	26

6. Теми семінарських і методичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
2	Етапи спортивної орієнтації в спортивних іграх. Основні завдання.	2
3	Нормативи з фізичної підготовки та спеціалізовані техніко-тактичні нормативи	2
	Всього	4

Теми та зміст самостійної роботи студентів

№ п/п	Теми та зміст самостійної роботи студентів	к-ть год.
1.	Основи відбору в спорті. Етапи відбору. Розкрити етап попереднього відбору (первинний) дітей в секції спортивних ігор. Його значення.	2
2.	Тестові завдання. Ознайомитись з тестовими завданнями для відбору дітей у секції з спортивних ігор Скласти тести для відбору дітей в регбі.	2
	Всього	4

8. Методи навчання

- Словесні.
- Наочні.
- Практичні.

9. Методи контролю

- ✓ Вибіркове усне опитування;
- ✓ Тестування;
- ✓ перевірка письмових робіт;
- ✓ диференційований залік.

Змістовий модуль 6.

Залікові вимоги

4. Здати залік по курсу теорії.
5. Отримати позитивну оцінку з навчальної практики.
6. Отримати позитивну оцінку за контрольну та самостійну роботу.

Контрольні питання.

16. Основи відбору в спорті. Етапи відбору.
17. Етап попереднього відбору (первинний) дітей в секції спортивних ігор.
18. Вторинний етап відбору дітей в секції спортивних ігор.
19. Етап спортивної орієнтації в спортивних іграх.
20. Етап відбору в збірні команди різного рангу зі спортивних ігор.
21. Організація відбору в секції спортивних ігор ДЮСШ, СДЮШОР.
22. Принципи, засоби та методи відбору в секції спортивних ігор ДЮСШ.
23. Поняття про обдарованість і здібності, талант.
24. Ознайомлення з тестовими завданнями для відбору дітей у секції з спортивних ігор
25. Спортивна орієнтація і спортивна селекція в ігрових видах спорту в системі відбору.
26. Тестові завдання для відбору дітей у секції з спортивних ігор.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль 5.

№ п/п	Вид контролю	Бал	К-ть	Сума
1	Виконання методичного завдання	15	1	15
2	Написання реферату (за завданням)	10	2	20
3	Тестування (письмове опитування)	10	1	10
4	Опитування (усне)	1-5	11	55
	Максимальна сума балів			100

Змістовий модуль 6.

№ п/п	Вид контролю	Бал	К-ть	Сума
1	Виконання методичного завдання	15	1	15
2	Написання реферату (за завданням)	10	2	20

3	Тестування (письмове опитування)	10	1	10
4	Опитування (усне)	1-5	11	55
	Максимальна сума балів			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За кожним із трьох модулів навчальної дисципліни студент отримує певну кількість балів (61-100), за підсумками трьох модулів виводиться середнє арифметичне за навчальну дисципліну (залік).

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
61-67	E		
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

1. Наочний матеріал .
2. Таблиці із класифікацією елементів техніки та тактики гри нападу та захисту регбі-7.
3. Навчальні відеофільми.
4. Методичний матеріал для лекції з теорії та методики викладання регбі-7 «Техніка і тактика гри. Методика навчання».

Рекомендована література

Основна:

1. Аненкова В. В. Регби: правила соревнований. – Москва : Физкультура и спорт; 1981.
2. Арзютов Г. Н. Многолетняя подготовка спортсменов. – Киев, 1999.
3. Ахметов Р. Ф. Вдосконалення методів педагогічного контролю за рівнем швидкісно-силових якостей студентів-спортсменів / Р. Ф.

- Ахметов // Оптимізація процесу фізичного виховання в системі вищої і середньої освіти. – 2010. – С. 53–4.
4. Бриль М. С. Отбор в спортивных играх / М. С. Бриль. – Москва : Физкультура и спорт, 1980. – 127 с.
 5. Варакин Б. А. Предсоревновательная подготовка квалифицированных регбистов : автор. дис. ... канд. пед. наук : [спец.] 13.00.04 „Теория и методика физического воспитания и спортивной тренировки” / Варакин Борис Александрович ; ВНИИФК. – М., 1983. – 24 с.
 6. Гарсия А. Регби. Техника. Тактика. Тренировочный процесс / А. Гарсия, Ж. Фурукс. – Париж : РоберЛафон, 1984. – 218 с.
 7. Мартиросян А. А. Методические основы подготовки команд по регби-7 в ВУЗах Украины / Мартиросян А. А., Подоляка О. Б. // Проблемы и перспективы развития спортивных игр и единоборств в высших учебных заведениях : сб. науч. тр. – Харьков: ХГАДИ, 2005. – С. 114–115.
 8. Пасько В. В. Совершенствование учебно-тренировочного процесса на основе учета параметров специальной физической подготовки регбистов / В. В. Пасько // Физическое воспитание студентов. 2014. - № 3. – С. 49–56.
 9. Пулэн Р. Регби. Игра и тренировки / Р. Пулэн ; пер. с англ. – Москва, 1978.
 10. Спортивные игры / под ред. Ю.М.Портных. – Москва : Физкультура и спорт, 1975.
 11. Физкультура и спорт: малая энциклопедия / пер. с нем. – Москва, 1982.
 12. Правила спортивных игр и состязаний: иллюстр. энциклопед. спр. / пер. с англ. – Минск, 1998.
 13. Хилл Р. Р. Регби: пособие для учителей, тренеров и игроков. – Веллингтон : Новая Зеландия, 1977. – 165 с.
 14. Холодов Ж. К. Основы подготовки регбистов / Ж. К. Холодов, Б. А. Варакин, В. К. Петренчук. – Москва : Физкультура и спорт, 1984. – 189 с.

Допоміжна:

1. Васильчук А. Л. Перспективи електрогоніометрії при удосконаленні спортивної моторики / А. Л. Васильчук, Є. Н. Приступа // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : [тези доп.] III Регіон. наук.-практ. конф. – Львів, 1992. – С. 134–136.
2. Данилевич М. В. Вплив занять спортивними іграми на рівень фізичного здоров'я хлопчиків 11–12 років / М. В. Данилевич, І.Б. Грибовська // Буковинський науковий спортивний вісник. – Чернівці, 2005. – Вип. 2. – С. 13 – 16.
3. Колабашкин А. Взгляд на регби будущего / А. Колабашкин // Спортивные игры. – 1986. № 8. – С. 4.
4. Коритко З. Загальна фізіологія : навч. посіб. / Зоряна Коритко, Євген Голубій. – Львів : ПП Сорока, 2002. – 141 с.

5. Коритко З. Медико-біологічні основи фізичного виховання / Зоряна Коритко. – Львів, 2002. – 51 с.
6. Коритко З. І. Реалізація адаптаційних можливостей кровообігу за умов граничних фізичних навантажень під впливом гепарину / З. І. Коритко // Вісник проблем біології і медицини. – 2011. – Вип. 2, т. 3. – С. 209 – 213.
7. Мухін В. М. Вплив спортивної спеціалізації на імунологічну реактивність спортсменів / Мухін В. М., Стьопіна А. Я., Коритко З. І. // Роль фізичної культури в здоровому способі життя : тези доп. II Регіон. наук.-практ. конф. – Л., 1991. – Ч. 1. – С. 71–72.
8. Лапичак І. Аспекти інтеграції професійних знань і вмінь при підготовці фахівців з фізичного виховання у вищих навчальних закладах / Ігор Лапичак, Федір Музика // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – Вінниця, 2014. – Вип. 18, т. 1. – С. 158–164.
9. Мартиросян А. А. Швидкісно-силова підготовка кваліфікаційних регбістів у підготовчому періоді: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту : [спец.] 24.00.01 „Олімпійський і професійний спорт” / Мартиросян Артур Артурович ; Харків. держ. акад. фіз. культури. – Харків, 2006. – 19 с.
10. Мітова О. О. Проблеми контролю в сучасних командних спортивних іграх / Мітова О. О. // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2015. – № 3. – С. 89–96.
11. Музика Ф. В. Морфо-функціональні показники спортсменів різних спеціалізацій / Музика Ф. В. // Сучасні проблеми розвитку теорії та методики гімнастики : зб. наук. пр. – Львів, 2000. – С. 25–26.
12. Музика Ф. В. Морфофункціональні показники стану м'язової системи у спортсменів різних кваліфікацій / Музика Ф. В., Малицький А. В., Гриньків М.Я. // Карповські читання : матеріали III Всеукр. морф. наук, конф.– Дніпропетровськ, 2006. – С. 49–50.
13. Особливості соматотипу представників ігрових видів спорту / Тетяна Куцериб, Мирослава Гриньків, Любомир Вовканич, Федір Музика // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2014. – № 4(18). – С. 37–44.
14. Приступа Е. Н. Розыгрыш стандартных положений / Е. Н. Приступа // Старт. – 1989. – № 5. – С. 19.
15. Регбі : анот. бібліогр. покажч. автореф. дис. галузі фіз. культури та спорту / уклад. Ірина Свістельник. – Львів : [б. в.], 2015. – 6 с.
16. Соколов А. Регби: техника, тактика, обучение и тренировка / А. Соколов, А. Бутягин. – Москва : Физкультура и туризм, 1935. – 76 с.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Електронний каталог ЛДУФК імені Івана Боберського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://3w.ldufk.edu.ua/>
2. Електронний репозитарій ЛДУФК імені Івана Боберського

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/>
3. Про фізичну культуру і спорт : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>

